

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

YTTRANDE
2022-03-03

Ärendenummer
NV-09863-21

Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande om Trafikverkets delrapport Beredskapsflygplatser för att säkra samhällsviktiga flygtransporter och Trafikverkets slutrapport Beredskapsflygplatser för att säkra samhällsviktiga flygtransporter (I2021/02082)

Sammanfattning

Naturvårdsverket ser positivt på en utökning av beredskapsflyget till fler flygplatser i Sverige. Naturvårdsverket anser dock att utredningens analys rörande flygplatsernas miljötillstånd behöver utvecklas. Innan en flygplats kan tas i drift som beredskapsflygplats kan tillståndsprövning eller anmälan av verksamheten behövas. Om det inte finns utrymme för beredskapsflyget i flygplatsens tillstånd kan processen dra ut på tiden och medföra kostnader för verksamhetsutövaren.

Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

Naturvårdsverket ser positivt på en utökning av beredskapsflyget till fler flygplatser i Sverige. Naturvårdsverket avstår från att bedöma behovet av beredskapsflyg inom vården då detta ligger utanför vårt ansvarsområde. Naturvårdsverket bedömer likt utredningen att det kommer att uppstå ett ökat behov av beredskapsflyg för att exempelvis bekämpa skogsbränder till följd av ett varmare klimat.

Inför det fortsatta arbetet vill Naturvårdsverket göra medskick rörande möjligheten att utöka flygplatsers verksamhet inom ramen för nuvarande miljötillstånd.

Delrapportens avsnitt: Förslagets påverkan på miljö och klimat

Naturvårdsverket delar utredningens uppfattning att förslaget har en begränsad effekt på klimatutsläppen.

Skulle beredskapsflyget innebära regelbunden icke-akut helikoptertrafik mellan en flygplats och ett sjukhus måste flygvägen mellan flygplatsen och sjukhuset planeras så att bullerstörningar bland bostäder, undervisnings- och vårdlokaler och rekreatiomsområden hålls på en acceptabel nivå. Om en sådan trafik dessutom inte beskrivits i flygplatsens ansökan om miljötillstånd kan en tillståndsprövning eller anmälan av verksamheten behövas innan den tas i drift. Trafiken kan komma att kräva bullerisolering av berörda bostäder och lokaler.

Avseende halkbekämpning delar Naturvårdsverket utredningens uppfattning att en utökad användning av flygplatser kan medföra ökad användning av kemikalier för halkbekämpning och även avisning. Användning av sådana kemikalier innebär alltid ett visst spill, även om rutiner finns för att omhänderta så stora mängder som möjligt. Flygplatser har normalt villkor som reglerar användning och omhändertagande av kemikalierna för halkbekämpning och avisning.

Delrapportens avsnitt: Villkor i flygplatsernas miljö tillstånd

Naturvårdsverket anser att utredningens analys rörande flygplatsernas miljö tillstånd skulle kunna ha varit mer utvecklad. Avsnittet ” Villkor i flygplatsernas miljö tillstånd” är mycket kortfattat och innehåller vissa felaktigheter.

- Beskrivningen av Arlandas bullervillkor i förhållande till riktvärden är missvisande. Bullervillkor för flygplatser utformas efter vad som är lämpligt och rimligt i det enskilda fallet. Detta är inte unikt för Arlanda.
- Naturvårdsverket känner inte till några förslag på att stänga Karlstad flygplats nattetid. Stängning nattetid var aldrig uppe för diskussion under tillståndsprövningen som nyligen avslutats (se Mark- och miljööverdomstolen dom den 16 december 2021 i mål M 13953-19).

Utredningen innehåller ingen tidplan för det fortsatta arbetet för att utöka landets beredskapsflygplatser. Om det inte finns utrymme för beredskapsflyget i flygplatsens tillstånd kan processen dra ut på tiden och medföra kostnader.

Innan en flygplats kan tas i drift som beredskapsflygplats behöver miljö tillståndet analyseras i detalj. Detta gäller inte enbart de villkor som är föreskrivna för flygplatsens verksamhet utan även tillståndets ram och ansökans innehåll då det allmänna villkoret, som finns i alla tillståndsdomar, hänvisar tillbaka till ansökan. Har inte beredskapsflyg eller flyg motsvarande det planerade beredskapsflyget beskrivits i ansökan omfattas det inte heller av tillståndet. Tillståndet kan då behöva ändras, även om den tillkommande beredskapstrafiken inte skulle medföra ett överskridande av något enskilt villkor.

Om tillståndet inte ger utrymme för beredskapsflyg kan flygplatsen behöva söka nytt tillstånd eller ändringstillstånd eller behöva göra en anmälan för den tillkommande verksamheten. En miljöprövning kan vara en tidskrävande och kostsam process som åligger verksamhetsutövaren, dvs flygplatsbolaget, att genomföra. Kostnader för en miljöprövning saknas i utredningen.

Transportstyrelsens sammanställning av flygplatsernas miljö tillstånd¹ visar att flera av de utpekade flygplatserna har tillstånd som kan vara begränsande för möjligheterna att, utan en ny prövning i någon form, användas som beredskapsflygplats. Naturvårdsverket har inte gjort en fullständig analys men kan konstatera att Mora flygplats har en begränsning för flyg över 7 ton utanför ordinarie öppettider i tillståndets omfattning. Flera flygplatser har villkor rörande flygvägar för flygplan över en viss vikt (exempelvis Jönköping och Kristianstad). Det finns också exempel på att en viss ljudnivå inte får överskridas i tätbebyggt område vilket kan påverka möjligheterna för helikopterflyg till och från sjukhus (exempelvis Skavsta).

¹ Sammanställning av gällande miljö villkor för svenska flygplatser, Transportstyrelsen, 2021

I det fortsatta arbetet med att utöka antalet beredskapsflygplatser bör därför en fullständig analys över flygplatsernas miljötillstånd göras. Den analysen kan utgöra underlag för en mer utvecklad tidplan och kostnadsanalys.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Björn Risinger efter föredragning av avdelningschef Maria Ohlman.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit enhetschef Gunilla Sallhed och handläggarna Lisa Johansson och Lena Brunsell.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Björn Risinger

Maria Ohlman

Kopia till:

i.transport.remissvar@regeringskansliet.se

m.registrator@regeringskansliet.se